

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 3. marts 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Isabella Bargsteen Slatanach
Sagsnr.: 2023-0030-8295
Dok.: 2723458

Besvarelse af spørgsmål nr. 216 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 216 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 3. februar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Thomas Jørn Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 216 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, om det er tilstrækkeligt for at konstatere samtykke til en ransagning, at en borger åbner døren og lader politiet komme ind?”

Svar:

1. De almindelige betingelser for ransagning hos en mistænkt følger af retsplejelovens § 794, stk. 1, hvorefter ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, kun må foretages, såfremt (1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og (2) ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Ved ransagning omfattet af retsplejelovens § 793, stk. 1, nr. 1, dvs. ransagning af bl.a. boliger og andre husrum, er det efter retsplejelovens § 794, stk. 2, endvidere en betingelse, at (1) sagen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, *eller* (2) der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen.

Det følger af retsplejelovens § 796, stk. 2, at afgørelse om ransagning vedrørende bl.a. boliger og andre husrum træffes ved rettens kendelse.

Politiet kan dog træffe beslutning om at foretage ransagningen, såfremt undersøgelsens øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3. I disse tilfælde forelægger politiet, hvis den, hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig imod, fremsætter anmodning herom, snarest muligt og senest inden 24 timer sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes.

Politiet kan endelig træffe beslutning om at foretage ransagningen, hvis den mistænkte, hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig imod, meddeler skriftligt samtykke hertil, jf. retsplejelovens § 796, stk. 5.

2. Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en borger, der ikke er mistænkt, har rådighed over, er ikke omfattet af reglerne i retsplejelovens kapitel om ransagning, såfremt den pågældende meddeler skriftligt samtykke til ransagningen, eller der i tilslutning til opdagelsen eller anmeldelsen af en forbrydelse gives samtykke af den pågældende. Dette følger

af retsplejelovens § 795, stk. 1, 1. pkt. Bestemmelsen er indsat på baggrund af anbefalinger fra Strafferetsplejeudvalget i betænkning nr. 1159 fra 1989 om ransagning under efterforskning.

Det fremgår af betænkningens s. 76, at samtykket skal gives af den person, der har rådighed over den pågældende lokalitet eller genstand, og at samtykket kan meddeles såvel før indgrebets foretagelse som efterfølgende i de tilfælde, hvor ransagningen er foretaget i en situation, hvor indgrebets øjemed ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes.

Det følger desuden, at reglerne om samtykke til ransagning svarer til de regler om samtykke til legemsindgreb, som Strafferetsplejeudvalget anbefalede i betænkning nr. 1104 fra 1987 om legemsindgreb under efterforskning. Det fremgår af denne betænkning, at for tilfælde, hvor indgreb sker i tilslutning til opdagelsen eller anmeldelsen af en forbrydelse, er kravet om skriftlighed fraveget.

Som det fremgår af betænkning nr. 1159, s. 73f, er det ofte påkrævet, at politiet ransager gerningsstedet for en forbrydelse. I mange af disse tilfælde vil der være tale om en ransagning hos en ikke-mistænkt, nemlig hos forurettede for forbrydelsen eller anmelder af forbrydelsen. Som eksempel anføres et indbrudstyveri, hvor politiet må have adgang til gerningsstedet for at søge efter fingeraftryk eller andre spor af gerningsmanden. Det følger videre af betænkningen, at ransagningen i sådanne tilfælde ikke – eller næsten aldrig – vil blive opfattet som noget byrdefuldt for den person, den er rettet imod, idet forurettede normalt vil have en interesse i, at der som led i politiets undersøgelse foretages ransagning af gerningsstedet.

Hvis forurettede eller anmelder har rådighed over gerningsstedet, vil den pågældende normalt uden videre give samtykke til ransagningen, og hvis forbrydelsen anmeldes af offeret, vil man endog i de fleste tilfælde kunne opfatte anmeldelsen som et samtykke. Kommer forbrydelsen på anden måde til politiets kendskab, vil politiet ved henvendelse til offeret normalt let kunne få samtykke til ransagning, jf. betænkningens s. 77.

I ovenstående situationer, hvor ransagning sker hos den forurettede eller anmelderen af forbrydelsen, vil der således i praksis ikke være risiko for uenighed om, hvorvidt samtykket er meddelt eller ej, og om det er sket på en tilstrækkelig betryggende måde. Da situationerne endvidere er almindeligt

forekommende, vil kravet om, at samtykket skal være skriftligt, besværliggøre politiets arbejde uden rimelig grund.

For situationer, hvor der er tale om ransagning hos en ikke-mistænkt, der ikke er forurettede eller anmelder af forbrydelsen, men en tredjemand, kan henvises til en Vestre Landsret kendelse af 22. juni 2000 (trykt som U.2000.2097V i Ugeskrift for Retsvæsen). I den konkrete sag fik politiet under en efterforskning vedrørende et røveri mistanke om, at gerningsmanden kunne opholde sig hos sin bekendte (en tredjemand). Politiet ønskede på den baggrund at ransage den bekendtes bopæl med henblik på at søge efter gerningsmanden. Efter en kort samtale lukkede den bekendte til gerningsmanden politiet ind i sin lejlighed. Landsretten fandt, at borgeren, ved alene at have lukket politiet ind i sin lejlighed, ikke kunne siges at have givet fornødent samtykke til ransagningen.

Det skal endelig bemærkes, at ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, hvis personen ikke samtykker, kun kan ske, såfremt efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, og der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. § 795, stk. 1, 2. pkt. Afgørelse om sådanne ransagninger træffes som udgangspunkt af retten, jf. retsplejelovens § 796, stk. 2.